

'Bij een goed asielzoekerscentrum, hoort professionele kinderopvang'

Ruim 80 vertegenwoordigers van gemeenten, kinderopvangorganisaties en landelijke partijen (waaronder LOWAN, OCW, VNG, PO-Raad, COA) namen op 2 februari jl. deel aan een bijeenkomst over een ontwikkelingsgericht aanbod voor asielzoekerspeuters. Sardes en Pharos organiseerden de bijeenkomst om aandacht te vragen voor deze groep jonge kinderen.

Veel gemeenten, kinderopvangorganisaties en landelijke instellingen maken zich zorgen. Door het ontbreken van een landelijk beleidskader, versnippering in de kinderopvang en te krappe VVE-budgetten, dreigen veel peuters in asielzoekerscentra tussen wal en schip te vallen.

'Het is eigenlijk heel simpel en een succesverhaal!'

Miek Hehenkamp, werkzaam in de Friese gemeente Tytsjerksteradiel vertelt over het asielzoekerscentrum in deze gemeente. Ondanks het feit dat hier uitgeprocedeerde asielzoekers zijn gehuisvest, wordt in dit AZC aan peuters een professionele opvang geboden. Door samenwerking van de gemeente, GGD,

COA en de peuterspeelzaalorganisatie is in korte tijd een aanbod opgezet. Aanvankelijk vonden de ouders het spannend, maar nu zijn ze erg positief.

Miek Hehenkamp - gemeente Tytsjerksteradiel

Foekje Veldhuis, werkzaam bij kinderopvang Kinderwoud en verantwoordelijk voor de uitvoering van het aanbod, hoorde na een half jaar van de basisschool in het dorp dat de asielzoekerskinderen uit de peuterspeelzaal niet langer naar de schakelklas hoeven. "Kinderen hebben veel mogelijkheden om zich te ontwikkelen, deze moeten we dan ook volledig benutten."

Foekje Veldhuis - Kinderopvang Kinderwoud

'Een derde van de gemeenten met een AZC heeft een aanbod voor peuters'

Dat blijkt uit een inventarisatie die Sardes uitvoerde in gemeenten met een AZC. Van de 42 gemeenten die telefonisch zijn geïnterviewd, hebben er slechts 16 een professioneel aanbod voor asielzoekerspeuters. Dat neemt niet weg dat bijna alle gemeenten een professioneel aanbod wenselijk vinden. Door het ontbreken van budget, landelijke wet- en regelgeving, geschikte partners in de kinderopvang et cetera, is het voor de meerderheid van de gemeenten met een AZC (nog) niet mogelijk een goed aanbod te ontwikkelen.

Paulien Muller – Sardes

'Een regionale visie'

Marieke Postma van LOWAN pleit voor het ontwikkelen van een regionale visie. Daarvoor moeten alle partijen de handen ineen slaan: het COA, de gemeente, besturen van kinderopvangorganisaties en scholen, LOWAN en de samenwerkingsverbanden.

Marieke Postma - LOWAN

Ook voor kinderen in de voorschoolse leeftijd is het belangrijk dat zij adequaat worden opgevangen. Zij spreken de taal niet, hebben een leerachterstand en zijn getraumatiseerd door oorlog en vlucht. Dat vereist een specifieke aanpak: "In samenwerking liggen ontwikkelingskansen om alle kinderen een goed programma aan te bieden, een programma dat bij hen past."

Met elkaar in gesprek

In het interactieve deel van de bijeenkomst kwamen de volgende onderwerpen aan bod: randvoorwaarden, samenwerking, aanbod, en de vereiste competenties en vaardigheden van beroepskrachten.

Randvoorwaarden – Wat mag? Wat moet? Wie betaalt?

Er is voor asielzoekerspeuters een duidelijk landelijk beleid nodig, dat aansluit bij het lokale beleid. Daarnaast dringen de aanwezigen er op aan dat het COA een paragraaf over peuters opneemt in de bestuursovereenkomst die zij afsluit met gemeenten die een opvang openen. Tot slot is het raadzaam dat op lokaal niveau afspraken worden vastgelegd over de rollen en verantwoordelijkheden en over praktische zaken.

Samenwerking – Welke partijen zijn betrokken en wie doet wat?

Goede samenwerking tussen de gemeente, COA, peuterspeelzaalorganisatie, vrijwilligers, school en de (GGD)inspectie is de succesfactor voor een goed professioneel aanbod. Allereerst

is er de gemeente, die zorgt voor de financiering. De medewerkers van het COA staan in contact met de gezinnen en hebben informatie over de in- en uitstroom. In veel gevallen zorgt het COA voor een beschikbare ruimte, de inrichting hiervan en/of voor spelmaterialen. De vrijwilligers zijn vaak al jarenlang actief in het centrum en hebben de nodige kennis en connecties. Ook samenwerking met de school is belangrijk: veel scholen worstelen met de vraag hoe zij deze kinderen, die nauwelijks de Nederlandse taal beheersen en traumatische ervaringen hebben, onderwijs moeten geven. Verder kunnen de inspecties, zoals de GGD, kritisch meedenken. Tot slot is het meestal de peuterspeelzaal- of kinderopvangorganisatie die het aanbod uitvoert.

Aanbod – Wat hebben deze peuters nodig?
Waaruit bestaat een goed programma voor deze groep kinderen? Gezien de achtergrond van deze kinderen, ligt de nadruk allereerst op veiligheid en structuur. Dit betekent dat er wordt gewerkt met vaste pedagogisch medewerkers, duidelijke afspraken en een passende dagstructuur. Daarnaast moet er aandacht zijn voor de basiswoordenschat, door te werken met thema's, vaste formuleringen, plaatjes, pictogrammen en liedjes. Verder is culturele sensitiviteit belangrijk: inlevingsvermogen in peuters en ouders is vereist. Al met al vereist het aanbod voor deze doelgroep pedagogisch medewerkers die betrokken zijn, kunnen relativeren en stevig in hun schoenen staan.

Competenties en vaardigheden – Wat moeten de beroepskrachten hiervoor in huis hebben?
Dat een goede pedagogisch medewerker goud waard is, kwam ook naar voren tijdens de bijeenkomst. Als het om deze doelgroep gaat, moet de pedagogisch medewerker, naast algemene kennis en ervaring, extra vaardigheden in huis hebben, zoals affiniteit met de doelgroep, flexibiliteit (wisselingen zijn de orde van de dag) en communicatieve vaardigheden (ouders spreken geen Nederlands). Ook moeten zij snel kunnen schakelen, kunnen inspelen op de groep en om kunnen gaan met de ongewone leefomstandigheden in het centrum. Ten slotte moeten de pedagogisch medewerkers zichzelf kennen en hun eigen rol kunnen begrenzen.

Hoe gaan we verder?

Sardes en Pharos gaan, samen met de aanwezige partijen, op drie niveaus vervolgvactiteiten ondernemen:

1. Landelijk: duidelijkheid over wet- en regelgeving, financiering.
2. Ondersteuning van gemeenten en kinderopvang (bijeenkomst, handreiking et cetera.).
3. Deskundigheidsbevordering van beroepskrachten.

